

Det Anarkistiska Biblioteket

Marsdagar

Varg i Veum

Varg i Veum
Marsdagar
1916

Allarm 1 mars 1916

www.anarkistiskabiblioteket.se

1916

I mars, liksom i årets alla månader, bär varje dag ett dyrbart minne för arbetarklassen. Varje dag är för en progressiv rörelse händelserik, dock i större och mindre skala. I denna månad, det var den 3, 1861, upphävdes feodalväldet i Ryssland. Den 5, år 1912, utbröt den stora transportarbetarsträjken i England. Den 7, 1905, brände ryska bönderna sina förtryckares palats, och den 8, 1907, satte de elektriska arbetarna i Paris, genom en sträjk, den vackra staden i mörker. Den 21, 1907 reste sig de rumäniska bönderna i uppror.

Bland berömda män har under mars bl. a. avlidit: Karl Marx, den 14, 1883; Julius Caesar, mördades av Brutus den 15, 44 f. K.; John Most, den 17, 1906; Walt Whitman, den 25, 1892; Beethoven, den 26, 1827.

Den 18 mars 1871 blev Pariserkommunen förklarad, och den 22 förklarades kommunen i Marseilles.

Intressantast av alla dessa händelser är oss Pariser kommunen. Det var en jätteansträngning som av franska arbetare så lyckligt utfördes.

Det var arbetarna vilka lidit mäst genom de föregående revolutionerna. De hade utbjudit sitt blod och sina krafter i de våldsamma skakningarna och hade med sin hjälp kullstörtat feodalvälde och monarki, upprättat republiken; men vad hade de fått i ersättning?

De nya regeringarna hade inga ögon för deras nöd, inga öron för deras hungerskrin och böner. Nöden var gränslös men den avhjälpes ej. Skatterna öktes, nya bördor lades på redan överlastade skuldror. Där låg missnöjets ovädersmoln i luften och man började hysa förhoppningar om att en ändring kanske kunde komma till stånd.

Två tänkare reste sig upp över mängden, vilka voro ”Den evigt fängslade,” Blanqui och den djärve Proudhon. Den senare kanske satte den starkaste förändringen i arbetarnas tänkande. Han hävdade den fria kommunen som ett mönstersamhälle och massorna genomsyrades av hans idé. Kommunerna skulle självstyras och de trodde på möjligheten av hela Frankrikes ombildning till fria kommuner.

De rojalistiskt konservativa med en Thiers som främste man, voro givetvis arbetarnas hätskaste fiender. Men mot denna fiende hade arbetarna även hjälp av småborgare och liberala borgare i allmänhet. Spänningen var stark bland arbetarna, ty varje ögonblick kunde monarkien bli återinförd. De voro fast beslutna att försvara sig.

Paris kunde sätta upp en här av 100 tusen nationalgardister och var försedd med omkring 250 kanoner. Thiers hade omkring 25,000 man, av vilka över hälften voro villiga gå över till nationalgardet. Detta faktum kände icke Thiers, uppfylld som han blivit av lögnerna i högerprässen. Han trodde sig kunna kvä-

va den jäsande upprorsstämningen och kallt och hårt kommenderade han sina trupper till anfall. De 250 kanonerna skulle bli hans pris.

Kl. 2 på natten till den 18 mars ryckte trupperna ut och smögo kattlikt tyst bort för att befästa platserna, där kanonerna uppställts. Intet motstånd röntes, av det enkla skäl att befolkningen sov i lugn, utan minsta tanke på överfall. De starkaste stadsvärnen intogos utan bataljer och redan kl. 6 på morgonen var överrumplingen utförd, och upprop spredos omkring att allt var klart. Det saknades endast dragdjur för bortforslandet av nationalgardets kanoner.

Först kl. 8 kunde detta börja och då sov inte folket längre. De vaknade upp och kunde inte fatta vad som hade försiggått under natten. Några finna sig snart, gripa trummorna och slår signalerna på dem och väldiga folkskaror strömma till. "Leve republiken" ljödo ropen och man rusade upp till Montmartre för att rädda sina kanoner.

Thierska trupperna få order att skjuta, men sänka gevärskolvorna när folkmassorna strömma på. De hotas med döden och sändas till Solferinotornet. Polisen tager deras platser; men då intet häjdar strömmen ropas: Ge fyr! De låta gevären sjunka och skjuta ej. Folket tränger på och soldaterna fraternisera, men officerarna göras till fångar. Solferino-fångarna frigivas. Andra härrar göra likadant. Thiers flydde och parisarna vunno en av sina stoltaste och vackraste segrar. Först dagen efter, hade befolkningen hunnit hämta sig ur sin överraskning. Man samlades inom centralkommittén, vilken förut bildats, och dess ordförande betonade att man kommit tillsammans för att låta folket välja sina egna förtroendemän. Folkets längtan var att få en social republik till stånd, som tog sin an deras sak istället för några få privilegierades. De gamla myndigheterna hade flytt och flydde hän ur staden, som nu låg i småfolkets våld. Överallt måste centralkommittén ordna och allt måste den förvalta.

Gång på gång sökte de högersinnade, helt naturligen upprorsförsök, vilka alla undertrycktes utan nämnvärda blodsutgjutelser. Det låg en viss oro över Paris under det centralkommittén arbetade med sina planer. Man utskrev kommunalval, där folket kunde få välja sina egna representanter från sina led. Den 26 skredo de till valen. Den 28 mars proklamerades under rörande högtidlighet den nyvalda kommunen.

Röda flaggor och vimplar vajade från husen, och rådhuset var prytt i rött. Nationalgardisterna hade röda rosetter knutna på sina gevärs. Kanonerna dåna hotfullt och kraftigt, musiken spelar med känsla av stolthet och fröjd och hundra tusental människor sjunga jublande och glada den odödligt mäktiga Marseljäsen. Centralkommittén stiger fram i röda uniformer och beredvilligt överlämnar sin makt åt kommunen. - "Leve kommunen!" - Man jublar, sjunger

och slår virvlar på trummorna! - "Leve, kommunen!" - Ovänner omfamna och kyssa varann, ögonen fyllas av tårar, bröstet svälla av stolthet. Blott tvänne ord ropas från två hundratusen läppar: - "Leve kommunen! Leve kommunen!"

Det var den största dag, den härligaste dag i Frankrikes historia. Solen spred sitt skimmer, portarna till frihetens land voro öppnade; det fanns ej ett hjärta som inte slog av hänförelse och glädje, ej en blick som inte låg ljust förhoppningsfullt. De stora tänkarnas vilda dröm hade kommit ned och blivit verklighet.

O, arma Paris, din glädje blev så kort! Utanför lågo onda makter och spunno trådarna till din undergång. I blod dränktes detta kommunistiska idealliv, i blod de höga drömmarna om frihet, glädje och fred. Blod, blod! ropa andarna ur mörkret från hatets, avundens och hämndens värld.